

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

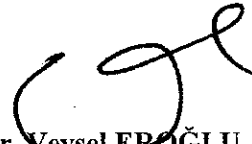
Sayı : B.18.0.BHİ.0-610-7795
Konu : Soru Önergesi (7/17685)

01/02/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE

İlgi : 12.01.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-28221 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Akif PAKSOY'un, Kahramanmaraş'taki hava kirliliğine ilişkin, 7/17685 esas numaralı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.
Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EKLER :

Cevabi yazı (5 sayfa)

DAĞITIM :

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başbakanlık

KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET AKİF PAKSOY'UN
7/17685 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI

SORU 1. Seçim bölgem Kahramanmaraş İlimizde bu günlerde vatandaşlarımız yoğun hava kirliliğinden şikayet etmektedir. Kahramanmaraş'ta bir kısım konutlarda doğalgaz kullanılmaktadır. Buna rağmen yaklaşık 500 bin insanın yaşadığı kent merkeziyle ilgili Bakanlığınızca düzenli ölçüm yapılmakta mıdır? Yapılmaktaysa insan sağlığını tehdit eder ölçüde veya standartların üstünde ölçüm tespit edilmiş midir? Son 5 yılın rakamlarını kapsayacak şekilde belirtilen hususları açıklar mısınız?

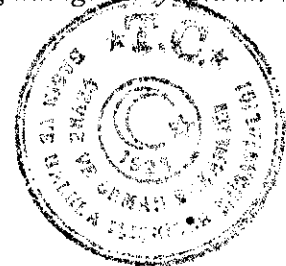
CEVAP 1. Kahramanmaraş'ta 2 adet tam otomatik hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır. Ölçüm sonuçları www.havaizleme.gov.tr internet adresinden anlık, saatlik ve aylık periyotlar halinde takip edilebilmekte olup, elde edilen veriler İl Müdürlüğümüzce anında değerlendirilmektedir.

Kahramanmaraş'ta bulunan ölçüm istasyonlarından alınan verilere göre, 2007-2008, 2008-2009 ve 2009-2010 kış dönemi ortalamaları ve 2009 yıllık ortalama, sınır değerler arasında ölçülmüştür.

Parametre	SO2 (µg/m3)	PM10(µg/m3)
Standart (2007-2008 kış dönemi ortalaması)	250	200
Ölçülen 2007-2008 kış dönemi ortalaması, Kahramanmaraş	73	154
Ölçülen 2007-2008 kış dönemi ortalaması, Kahramanmaraş-Elbistan	36	153
Standart (2008-2009 kış dönemi ortalaması)	225	178
Ölçülen 2008-2009 kış dönemi ortalaması, Kahramanmaraş	26	158
Ölçülen 2008-2009 kış dönemi ortalaması, Kahramanmaraş-Elbistan	8	162
Standart 2009 yıllık ortalama	150	132
Ölçülen 2009 yıllık ortalama, Kahramanmaraş	13	122
Ölçülen 2009 yıllık ortalama, Kahramanmaraş-Elbistan	6	109
Standart (2009-2010 kış dönemi ortalaması)	200	156
Ölçülen 2009-2010 kış dönemi ortalaması, Kahramanmaraş	9	82
Ölçülen 2009-2010 kış dönemi ortalaması, Kahramanmaraş-Elbistan	10	125

Kaynak: Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı

SORU 2. Hava kirliliğinin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfınca dağıtılan kalitesiz kömürden ve kaçak yollarla kente giren kömürden kaynaklandığı ifade edilmektedir. Bu konuda Bakanlığınızın bir tespiti ile bu tespite bağlı olarak uyguladığı bir yaptırım var mıdır? Varsa açıklar mısınız?

CEVAP 2. 29 Ocak 2010 tarihli ve 27477 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15760 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 2010/14 sayılı Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi konulu Bakanlığımız Genelgesi çerçevesinde denetimler yapılmaktadır. Bu doğrultuda 2010-2011 ısınma dönemine yönelik dağıtılan kömürlerden en son alınan numunenin analiz raporu sonucunda standartlara uygun çıktığı anlaşılmıştır.

Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfının (SYDV) dağıttığı kömürlerle alakalı herhangi bir olumsuzluğa veya kaçak kömür girişine rastlanılmamış olup, bu konuda idari para cezası da uygulanmamıştır.

SORU 3. *SYDV tarafından dağıtılmak üzere ihale edilen kömürlerin çevreye uygunluğu, kalorisi, atık miktarı vb. hususlarda Bakanlığınızdan veya ilgili Bakanlıklardan ön uygunluk raporu alınmakta mıdır? Aynı kıstaslar diğer satıcılar için de uygulanmakta mıdır?*

CEVAP 3. Hava Kirliliğinin Kontrolü ve Önlenmesi konulu 2010/14 sayılı Bakanlığımız Genelgesi ile fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde, hava kirliliği ile mücadelede başarı ve uygulamada birlikteliğin sağlanması maksadıyla il ve ilçelerin kirlilik grupları dikkate alınarak, mahalli çevre kurullarınca belirlenecek özellikteki kömürlerin dağıtılması, ayrıca Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği’nde belirlenen hususlara uyulması gerektiği valiliklere iletilerek gerekli özenin gösterilmesi istenmiştir.

İl çevre ve orman müdürlüklerimizce SYDV aracılığı ile dağıtılan kömürlerden numuneler alınmaktadır. Bakanlığımıza iletilen bilgiler çerçevesinde dağıtılan kömürlerden 2010 yılının son çeyreğinde (Ekim-Kasım-Aralık) 28 numune alınmış olup, bu numunelerin %18’i olumlu, %36’sı olumsuz çıkmış, %46’sından ise sonuç beklenmektedir. İl Müdürlüklerimizce olumsuz çıkan sonuçlar, SDYV ve Türkiye Kömür İşletmesine bildirilmektedir.

Kahramanmaraş ilinde 2010/14 sayılı Genelge doğrultusunda İl Mahalli Çevre Kurulunun hava kirliliği ile mücadele kapsamında aldığı 2010/03 nolu kararı ile İlde ısınma amaçlı satışı yapılabilecek yerli ve ithal kömürlerin standartları, satış izin belgesi, dağıtıcı kayıt belgesi, katı yakıt satıcısı kayıt belgesi ve denetim çalışmalarına yönelik yapılacak uygulamalar belirlenmiştir. Bu çerçevede SYDV’nin dağıttığı kömürler ve diğer ithal kömürler kontrol altında tutulmaktadır.

Bu doğrultuda ilin giriş noktalarında, mahrukatçılar sitesinde ve konutlarda denetimler düzenli olarak devam etmektedir. Bu çerçevede ateşçi belgesi, baca temizlikleri, kazan bakımları ve yakma sistemleri kontrol edilmektedir.

SORU 4. *Kentte satılan kömürlerin denetimi nasıl yapılmaktadır? Standartlara uygun olmayan, çevreyi aşırı derecede kirlüten kömür satışlarına hangi makamlar nasıl izin vermektedirler? Bu konuda Bakanlığınızca alınmış veya alınması düşünülen bir tedbir varsa açıklar mısınız?*

CEVAP 4. Kahramanmaraş İl Mahalli Çevre Kurulunun hava kirliliği ile mücadele kapsamında aldığı Karar doğrultusunda 19 ithalatçı firmaya ve 4 yerli üretici firmaya toplam 240 adet Kömür Satış İzin Belgesi, 311 satıcıya Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi verilmiştir. Belgelendirilen satıcılarda ve il sınırları dahilinde mahrukatçılar sitesinde, apartmanlarda ve ilin giriş noktalarında denetimler düzenli olarak devam etmektedir. Bu kapsamda ateşçi belgesi, baca temizlikleri, kazan bakımları ve yakma sistemleri kontrol edilmektedir. İlde standartlara uygun olmayan kömür satışı yapılmamaktadır.

SORU 5. Bu konuda yasal gerekleri ihlal ettikleri gerekçesiyle ülke genelinde ve Kahramanmaraş özelinde uygulanmış bir ceza var mıdır? Varsa sayısı, mümkünse isimleri ve ceza kapsamı ve miktarı(TL) konusunda bilgi verir misiniz?

CEVAP 5. MÇK Kararlarında yakıt programları belirlenerek gerekli önlemlerin alınması sağlanmakta sürekli denetimler gerçekleştirilmektedir. Denetimler sırasında standartları sağlamayan veya ilgili izinleri almadan satış yapan satıcılara idari yaptırımlar uygulanmaktadır. Kahramanmaraş İlinde ısınmadan, sanayiden ve motorlu taşıtlardan kaynaklı hava kirliliği ile mücadele kapsamında 2006-2011 yılları arasında toplam 497.206 TL idari para cezası uygulanmıştır.

SORU 6. Hava kirliliği ile ilgili ölçümler hangi ölçekteki merkezlerde yapılmaktadır. Mesela bu ölçümler beldeler-ilçeler veya köylerde de yapılmakta mıdır? Bunun kıstası nedir? Şikâyet halinde herhangi bir yerleşim yerinde nüfus büyüklüğüne ve il merkezi olmamasına bakılmaksızın ölçüm yapılmakta mıdır?

CEVAP 6. Küçük şehirlerde 1 istasyon ve büyük şehirlerde şehrin büyüklüğü ve yapısına göre birden fazla olmak üzere 81 il merkezinde ve birkaç ilçe merkezinde (Yatağan, Dilovası, Elbistan, İskenderun) toplam 117 noktada ölçüm yapılmaktadır. Ayrıca mobil istasyonlar ile de kirliliğin yoğun olduğu yerlerde kısa süreli ölçümler gerçekleştirilebilmektedir. Mevzuata göre sabit ölçümler için nüfus ve kirlilik durumu dikkate alınarak ölçüm istasyon sayısı belirlenmektedir. AB mevzuatı uyumlaştırma çalışmaları çerçevesinde 2014 yılına kadar kademeli olarak hava kalitesi ölçüm istasyon sayıları ve ölçülen parametre sayılarının artırılması öngörülmektedir.

SORU 7. Bakanlığınızca yapılan ölçümler sonucunda (son 5 yılda) havası en kirli olan yerleşim merkezlerimiz (öncelikle il düzeyinde olmak üzere ölçüm yapılan bütün yerleşim merkezlerini kapsayacak şekilde) hangileridir? Açıklar mısınız?

CEVAP 7. Hava kalitesi ölçüm istasyonlarından alınan veriler değerlendirildiğinde SO₂ değerleri illerin büyük çoğunluğunda düşük seyretmekte olup PM değerleri ise SO₂ değerlerine göre biraz yüksek olmasına rağmen sınır değerler içerisindedir. Zaman zaman yaşanan inversiyon nedeniyle de hava kirliliği hissedilmekle birlikte kış dönemi ortalamalarına bakıldığında hava kalitesi sınır değerleri çerçevesinde seyrettiği görülmektedir.

2009-2010 kış dönemi kükürtdioksit (SO₂) kirliliği açısından yeterli ölçüm yapılan iller sıralandığında, en kirli ilk on il sırasıyla; Tekirdağ, Bitlis, Bolu, Muğla, Edirne, Kırıkkale, Aksaray, Amasya, Sivas ve Van'dır. 2009-2010 kış döneminde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi(HKDY) Yönetmeliğinde belirtilen kükürtdioksit sınır değeri aşılmamıştır.

2009-2010 kış sezonu (Ekim-Mart) partiküller madde (PM₁₀) hava kalitesi ölçüm değerleri incelendiğinde, Iğdır'da HKDY Yönetmeliğinde belirtilen sınır değeri aşılmıştır. PM₁₀ ölçüm sonuçlarına göre sıralama yapıldığında, en kirli ilk on il sırasıyla; Iğdır, Karabük, Denizli, Çorum, Bolu, Batman, Kahramanmaraş, Siirt, Van ve Mardin'dir.

SORU 8. Türkoğlu İlçemiz Ulaştırma Bakanlığının izni ile faaliyet gösteren Taş Ocağı'nın çevreye verdiği aşırı kirlilikten şikayetçidirler. Bu konuda Bakanlığınızca yapılmış bir denetim veya bir yaptırım bulunmakta mıdır? Yoksa yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 8. Bu husus, 17065 esas numarası ile Bakanlığımıza yönelttiğiniz yazılı soru önergesine verdiğimiz cevapta detaylı olarak açıklanmıştır.

SORU 9. Afşin ve Elbistan Termik Santralinin çevreye verdiği aşırı kirlilikten şikayetçidirler. Bu konuda Bakanlığınızca yapılmış bir denetim veya bir yaptırım bulunmakta mıdır? Yoksa yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 9. 27277 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren son düzenleme olan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği gereği termik santrallerin emisyon izni almaları gerekmektedir. Bu kapsamda, termik santraller başta olmak üzere halen emisyon izni kapsamında çalışmaları yürütülen kirletici vasfı yüksek tesislerin, Çevre Kanununa uygun ve şikayete konu olmadan faaliyet göstermeleri, doğanın ve insan sağlığının korunması için yapmaları gereken çevre yatırımlarını tamamlamaları için Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Geçici 3. Maddesi ile olanak sağlanmıştır. Bu kapsamda başvuran tesislerin etki alanında hava kalitesi ölçüm istasyonu kurarak sürekli ölçüm yapmaları ve mevzuatta yer alan hava kalitesi sınır değerlerini sağlama yükümlülükleri bulunmaktadır.

Afşin Elbistan A Termik Santrali, Geçici 3. Madde kapsamında başvuruda bulunmuş olup, Santral çevresinde Jandarma, Çoğulhan ve Alemdar Beldelerine hava kalitesi ölçüm istasyonu kurarak sürekli hava kalitesi ölçümü yapmakta ve ölçüm sonuçları Kahramanmaraş İl Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından takip edilmektedir.

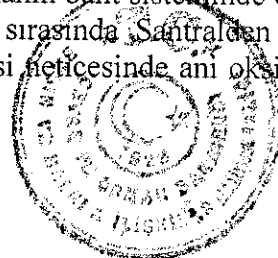
Afşin-Elbistan B Termik Santrali, Emisyon izni almak için başvuruda bulunmuştur.

Söz konusu Santrallerin takibi sürekli yapılmakta olup, A termik Santraline 08.07.2008 tarihinde yapılan denetimde; Santral bacalarından yüksek düzeyde kirletici emisyon çıkışının olduğu, santralin etki alanında hissedilir düzeyde koku ve toz kirliliğinin olduğu fotoğraflarla ve tutanaklarla belgelenmiştir. Bu tespit neticesinde, Santrale İl Müdürlüğümüzce 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve 26.04.2006 tarihli ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına dair Kanunun 20/b maddesi uyarınca 27.683,00 TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca, yine A Termik Santralinde yapılan bir diğer denetimde; 17.11.2009 tarihli ve 608 nolu tutanak ile tespiti yapıldığı üzere, denetim esnasında üç ünitenin çalıştığı anlaşılmıştır. Söz konusu ünitelerden yoğun miktarda toz ve emisyon çıkışının olduğu görülmüş ve bu durum fotoğraflarla da belgelenmiştir. İşletme bünyesinde bulunan elektro filtrelerin sağlıklı çalışmadığı işletme yetkililerince de ifade edilmiştir. Bu ifade, tutanakla imza altına alınmıştır. Düzenlenen tutanağa istinaden, 2010 yılı içerisinde 5491 sayılı Kanunla Değişik 2872 Sayılı Çevre Kanununu 20 (b) maddesi ve 2872 Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ kapsamında 31.745 TL idari para cezasına karar verilmiş olup, daha önce işletmeye iletilen ve aynı kanun maddesine istinaden uygulanmış olan bir idari yaptırım kararı bulunması nedeniyle, Çevre Kanunun "fiillerin tekrarı" konulu 23. Maddesine istinaden 63.490 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Ayrıca, B Termik Santrali işletmesine Bakanlığımızdan geçici olarak izin alınan kül döküm sahasındaki küllerin yarattığı çevre kirliliği nedeniyle 31.07.2007 tarihinde 25.871 TL idari yaptırım kararı uygulanmış olup, sonrasında yapılan ıslah çalışmaları sonucunda küllerin üzerinin toprakla tamamen kapatılması çalışması 2010 yılı itibarı ile tamamlanmış ve alanın yeşillendirilmesi çalışmalarına devam edilmektedir.

SORU 10. *Yine Afşin İlçemizdeki Hurman Çayı'nın Afşin-Elbistan Termik Santralinden kaynaklı kirlilik yüzünden aşırı derecede kirlendiği, çaydaki balıkların öldüğü basına yansımıştır. Bu konuda Bakanlığınızca yapılmış bir denetim var mıdır? Varsa sonuçları ile bundan sonra bahse konu Çay'ın kirliliğinin azaltılması için aldığınız-alacağınız tedbirleri açıklar mısınız?*

CEVAP 10. Afşin Kaymakamının 09.12.2010 tarihinde İl Müdürlüğümüze Hurman Çayında balık ölümleri hakkındaki telefon ihbarı üzerine aynı gün İl Müdürlüğünden ve İl Tarım Müdürlüğünden müteşekkil bir uzman heyet tarafından yerinde inceleme yapılmış olup, B Termik Santralinin küllerini dekapaj sahasına taşıyan firmanın bant sisteminde oluşan arıza nedeniyle küllerin yığılması, yığılan küllerin dağıtılması sırasında Santralden çıkan soğutma suyu ve diğer deşarj sularını taşıyan kanala kül verilmesi neticesinde ani oksijensiz

kalmaya maruz olan balıkların öldüğü tespit edilmiştir. Bu çerçevede sorumlu firmaya, sulama ve drenaj kanallarına atık boşaltması nedeniyle 63.491 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Ayrıca, Afşin-Elbistan B Santraline ise 09.12.2010 tarihinde Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine aykırı davranışlarından dolayı 79.364 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Bununla birlikte, ilgili mevzuat kapsamında A Termik Santraline de su kirliliği nedeniyle 2010 yılı içerisinde 79.364 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Ceyhan Nehri besleyici kolu olan Hurman Çayı akarında bulunan yerleşim yerlerini de kapsayan, Ceyhan Havzası Koruma Eylem Planı, Bakanlığımızın Havza Koruma Eylem Planları çalışmaları çerçevesinde tamamlanmıştır.

